

Sygn. akt IV U 1052/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Irena Ekiert
Protokolant:	st. sekr. sądowy Alina Dziarkowska

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013r. w Olsztynie

sprawy Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala (...) w P.

przy udziale zainteresowanych: M. A. (1), D. D., S. M., M. K., B. Ł. (1), B. Ł. (2), W. B. (1), W. B. (2), Z. M., B. M., A. M., B. Z., M. R., A. Z., A. W., D. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i wykonywanie umowy zlecenia łącznie

na skutek odwołania Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala (...) w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

z dnia 30 stycznia 2013 r. nr (...)

o d d a l a o d w o ł a n i a

/-/ SSO I. E.

IV U 1052/13

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 30 stycznia 2013 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz na ubezpieczenia zdrowotne D. D., S. M., M. K., B. Ł. (1), B. Ł. (2), W. B. (1), W. B. (2), Z. M., B. M., A. M., B. Z., M. R., A. Z., A. W., D. S. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia u płatnika składek Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala (...) w P..

Odwołanie od decyzji wniósł Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w P., zarzucając naruszenie prawa materialnego art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez przyjęcie, że płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca, a nie M. A., z którym ubezpieczeni zawarli umowy zlecenia.

Wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez uznanie, że podstawa składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami wynosiła kwoty przyjęte przez pracodawcę i określona była prawidłowo.

Zdaniem odwołującego wadliwość indywidualnych decyzji polegała na niewyjaśnieniu okoliczności dotyczących prawnego charakteru umów zawartych przez M. A. z bezpośrednimi wykonawcami świadczeń. Przecież świadczenia te były wykonywane na rzecz M. A. na podstawie zawartych umów cywilnych, a ZUS nie dokonał analizy charakteru tych umów, przyjmując, że były to umowy zlecenia i wyczerpywały zakres pojęciowy wymieniony w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zainteresowani D. D., S. M., B. Ł. (1), W. B. (1), B. M., B. Z., M. R., A. Z., A. W. i Z. M. w pismach procesowych wskazali, że w trakcie prac wykonywanych na podstawie umów zlecenia zawartych z M. A. nadzór sprawowała M. A. (1). Jednak zawsze merytoryczny nadzór nad czynnościami wykonywanymi w trakcie dyżurów sprawowały pielęgniarki oddziałowe oraz lekarze. Zainteresowani nigdy nie świadczyli pracy poza Szpitalem (...) w P., a w trakcie dyżurów pracowali z reguły na tych samych oddziałach, na tym samym sprzęcie medycznym, wykonywali te same czynności, niezależnie od formy zatrudnienia. Zainteresowani W. B. (2), M. K., A. M. i M. S. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Zainteresowana M. A. (1) M. A. w piśmie procesowym oświadczyła, że zatrudniała pracowników Szpitala (...) na podstawie umów zlecenia, umowy te były zawierane wyłącznie z pracownikami Szpitala (...), umowy zlecenia były wykonywane bez stałego nadzoru ze strony M. A., a wykonywane były na oddziałach szpitala na nieodpłatnie udostępnionym sprzęcie, materiałach medycznych, preparatach diagnostycznych, aparaturze, sprzęcie medycznym, środkach transportu i łączności, a także bazie lokalowej pod nadzorem osoby funkcyjnej danej komórki szpitala. M. A. była zobowiązana do opłacenia składek na ubezpieczenie zdrowotne. Wynagrodzenie wypłacane było na podstawie wykazu dyżurów przekazywanych przez szpital.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. wniósł o oddalenie odwołań wskazując, że występujący w niniejszej sprawie stan faktyczny wyczerpuje znamiona definicji pracownika zawartej w

art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i uzasadnia stwierdzenie, że na wnioskodawcy spoczywał ciężar odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne. Zasadność tego stanowiska wynika również z treści orzeczenia SN z dnia 22 lutego 2010r., sygn. akt I UK 259/09.

Sąd zarządził na podstawie art. 219 kpc połączyć do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy o sygnaturach IV U 1052/13, IVU 1169/13, IV U 1170/13, IV U 1171/13, IV U 1172/13, IV U 1173/13, IV U 1174/13, IV U 1175/13, IV U 1176/13, IV U 1177/13, IV U 1248/13, IV U 1249/13, IV U 1250/13, IV U 1251/13, IV U 1252/13, i prowadzić je pod sygn. akt IV U 1052/13.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Zainteresowani są pracownikami Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej- Szpitala (...) w P.

M. A. (1) prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (...) w P..

W dniu 20 stycznia 2010r. została zawarta umowa pomiędzy odwołującym a Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej M. A. (1) w P.- M. A. (1) dotycząca udzielania świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarki i położone oraz ratowników medycznych. Następnie współpraca stron była przedłużana aneksami.

Zgodnie z § 4 ust.2 świadczenie usług medycznych odbywało się w oparciu o miesięczną kartę zleceń sporządzaną indywidualnie dla każdej komórki organizacyjnej i zatwierdzaną przez dyrektora. Z kolei w § 6 ust.2 umowy ustalono, iż merytoryczny i bezpośredni nadzór nad wykonywaniem czynności określonych niniejszą umową pełni kierownik [pielęgniarka oddziałowa lub osoba kierująca odpowiednią komórką]

W okresach od czerwca 2010r. do sierpnia 2012r. zainteresowani zawierali umowy zlecenia z (...) w P.- M. A. (1). Na podstawie umów zainteresowani byli zobowiązani do pełnienia dyżurów na terenie szpitala. Ze sporządzonych harmonogramów wynikał dzień pełnienia dyżuru, który zwykle trwał 12 godzin. W toku dyżurów nadzór był sprawowany przez wytypowanych pracowników odwołującego. Każdy z zainteresowanych korzystał z pomieszczeń, sprzętu, materiałów medycznych, środków transportu i łączności oraz aparatury szpitala. W czasie dyżuru wykonywano tożsame czynności, jak podczas normalnej pracy. Do obowiązków zainteresowanych należało podawanie leków, kroplówek, obserwacja pacjentów, wypisywanie dokumentacji szpitalnej, wyjazdy ambulansiem w charakterze kierowcy. Zainteresowani wykonywali pracę wyłącznie w odwołującym się Szpitalu.

M. A. (1) z tytułu wykonywania umów zlecenia dokonała zgłoszenia zainteresowanych do ubezpieczenia zdrowotnego, natomiast osoby wykonujące tę pracę nie zostały zgłoszone do ubezpieczenia społecznego.

W okresie od dnia 19 września 2012r. do dnia 5 listopada 2012r. pracownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przeprowadzili u płatnika składek kontrolę prawidłowości i rzetelności obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych wpłat, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Kontrolą objęto okres od dnia 01 stycznia 2009r. do dnia 31 sierpnia 2012r. .

W tym stanie rzeczy zostały wydane zaskarżone decyzje.

(dowody: dokumenty w aktach ZUS, pisma zainteresowanych pracowników i M. A. w P.- M. A. (1) oraz akta sprawy IV U 1058/13.)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Problematykę przedmiotowej sprawy należy ocenić przez pryzmat przepisów ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie z treścią art. 8 ust.2a za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę

taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Należy zatem zwrócić uwagę, że pojęcie pracownika na gruncie ustawy systemowej różni się od definicji pracownika określonej w art. 2 kodeksu pracy. Na gruncie ubezpieczeń społecznych pojęcie pracownika jest szersze i obejmuje z jednej strony osoby związane umową cywilnoprawną ze swoim pracodawcą, a z drugiej strony także osoby, które świadczą pracę na rzecz swego pracodawcy, chociażby formalnie były związane umową zlecenia z osobą trzecią.

W związku z powyższym zawarcie umowy cywilnoprawnej z własnym pracownikiem skutkuje obowiązkiem odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne od sumy uzyskanych z tego tytułu przychodów. Jeżeli zaś umowa została zawarta wprawdzie nie z własnym pracodawcą, ale jeśli w ramach takiej umowy wykonywana jest praca na rzecz pracodawcy, z którym osoba wykonująca umowę pozostaje w stosunku pracy, należy zgłosić taką osobę do ubezpieczenia społecznego i w następstwie tego odprowadzać także składki na ubezpieczenia na takich samych zasadach jak w przypadku umowy o pracę.

W rozpoznawanej sprawie jest bezsporne, że zainteresowani w ramach umów zlecenia zawartych z M. A. (1) świadczyli usługi medyczne na rzecz szpitala, z którym wiązał ich stosunek pracy. Wykonywali oni typowe czynności wchodzące w zakres usług medycznych, których odbiorcą był ich pracodawca a nie zleceniodawca. Czynności określonych umową zlecenia zainteresowani nie wykonywali na rzecz M. A. (1). Wprawdzie to M. A. w P. był związany umową ze szpitalem i zobowiązany był do świadczenia usług medycznych w określonym postanowieniami umowy zakresie, lecz czynności objęte przedmiotem umowy zlecenia realizowane były na oddziałach szpitala oraz w Pogotowiu (...) przez osoby, które były związane stosunkiem pracy z tym szpitalem, a nie z M. A. (1). Świadczenie usług medycznych przez zainteresowanych odbywało się z reguły na oddziałach, będących jednocześnie wskazanym przez pracodawcę miejscem pracy. Osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia zobowiązane były do wykonywania zadań zlecanych, mieszczących się w granicach czynności określonych jako świadczenia zdrowotne w art. 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

Powyższe okoliczności jednoznacznie wynikają z treści zebranego w sprawie materiału dowodowego. I tak z dokumentów w aktach pozwanego można zauważyć sposób wypełniania karty zleceń kierowanych do M. A.. W tym dokumencie wymieniano pracowników szpitala, wskazywano dzień pełnienia dyżuru oraz jego godziny. Dokument był podpisywany przez właściwego kierownika jednostki. Sposób prowadzenia tej dokumentacji nie pozostawia wątpliwości, na rzecz jakiego podmiotu była świadczona praca. W dokumentach pokontrolnych znajdują się również umowy zlecenia zawierane z zainteresowanymi. Przedmiot umów odnosił się do wykonywania usług medycznych. Z umowy wynika, że usługa była wykonywana na rzecz zleceniodawcy. Ów zapis nie może mieć w sprawie decydującego znaczenia. Już wyżej omówione okoliczności prowadzą do wniosku, iż de facto odbiorcą usług był odwołujący się szpital. Otóż zarówno organizacja pracy, jak i sposób jej wykonywania wskazuje, że usługi medyczne były świadczone na rzecz szpitala. Przeciwnie zleceniodawca nie kontrolował pracy zainteresowanych, jak też nie wydawał poleceń dotyczących sposobu jej świadczenia.

Rozpoznając przedmiotowy spór warto mieć na uwadze wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2010r. w sprawie I UK 259/09, który zapadł na tle identycznego stanu faktycznego. W wyroku tym Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż wskazany wyżej przepis art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r., Nr 11 poz. 74 ze zm.) rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą, jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła umowę zlecenia (umowę o dzieło) z osobą trzecią, to pracę

w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy. Podobne stanowisko wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 2 września 2009 r. II UZP 6/09.

Wobec powyższego nie ma wątpliwości, że skutkiem uznania osoby wskazanej w art. 8 ust. 2a za pracownika, jest objęcie jej obowiązkowymi ubezpieczeniami emerytalnymi, rentowymi, chorobowymi i wypadkowymi tak, jak pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W związku z tym osoba ta podlega obowiązkowi zgłoszenia do wymienionych ubezpieczeń społecznych. Obowiązek ten obciąża płatnika składek (art. 36 ust. 1 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). Zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych), a art. 8 ust. 2a rozszerza pojęcie pracownika na jego dalszą aktywność w ramach umowy cywilnoprawnej, jeżeli w jej ramach świadczy on pracę na rzecz swojego pracodawcy, naturalne i zgodne z wykładnią literalną tego przepisu jest uznanie, że także w zakresie tej sfery aktywności należy go uznać na potrzeby ubezpieczeń społecznych za pracownika tego właśnie pracodawcy. (patrz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009r. II UZP 6/09).

W związku z powyższym odwołania nie są zasadne. Zainteresowani, jako pracownicy w rozumieniu art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podlegają, w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach obowiązkowym ubezpieczeniu społecznym, a płatnikiem składek z tytułu tych ubezpieczeń jest odwołujący.

Reasumując nie ma podstaw do uwzględnienia odwołań. Objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego następuje w tym wypadku z mocy prawa, co oznacza, że ów obowiązek nie może być wolą stron zmieniony. W tej sytuacji bez znaczenia pozostaje fakt, czy odwołujący wiedział, że jego pracownicy wykonują dodatkowe czynności na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Nie ma również przesłanek do podzielenia stanowiska odwołującego, iż w okresie wykonywania pracy na podstawie umowy zlecenia zainteresowani świadczyli pracę także na rzecz innych placówek służby zdrowia. Przede wszystkim ze stanowiska M. A. (1) wynika, że zainteresowani wykonywali czynności jedynie na rzecz odwołującego. Okoliczność tę potwierdzili również sami zainteresowani.

Bez znaczenia dla rozpoznania sprawy pozostaje okoliczność, czy odwołujący znał treść umów zlecenia zawartych przez zainteresowanych w ZOZ M. A. (1).

Obowiązek ubezpieczenia społecznego powstaje a mocy prawa, a wola zainteresowanych, czy wiedza wnioskodawcy nie ma w tym zakresie żadnego znaczenie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał odwołania za bezzasadne i oddalił je na mocy art. 477¹⁴ § 1 kpc.